

Број/Број: 04/03-05-183/09
Сарајево/Sarajevo, 04. 06. 2009.

ИЗВЈЕШТАЈ
СА ГОДИШЊЕ ЕКОНОМСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
ОЕБС-а
" СВЈЕТСКА ФИНАНСИЈСКА КРИЗА "
Даблин, 27. и 28. мај 2009.

У Даблину је 27. и 28. маја одржана 6. годишња економска конференција Парламентарне скупштине ОЕБС-а о свјетској финансијској кризи и њеним посљедицама на ОЕБС, током које се расправљало о узроцима и начинима превазилажења кризе али и о слободној трговини и протекционизму, финансијској регулативи и добром управљању, као и социјалним посљедицама кризе. У раду конференције учествовали су и Шемсудин Мехмедовић, први замјеник предједавајућег Делегације ПСБиХ у ПСОЕБС-у, и Јелена Рајаковић, секретар Делегације ПСБиХ у ПСОЕБС-у.

У уводном излагању, предједник ПСОЕБС-а Жоао Соареш истакао је да се та организација мора додатно ангажовати по питању финансијске кризе која пријети да угрози све државе чланице ОЕБС-а.

Господин Соареш је позвао присутне представнике земаља да доприносе повећању међусобне сарадње нагласивши да тај проблем не може бити ријешен без размјене искустава и знања, те истакао да ово није вријеме за протекционизам и себичне интересе јер ову кризу земље не могу превазићи самостално.

Ово је најзначајнија тема у свијету и једнако погађа и богате и сиромашне земље, те ОЕБС треба да предузме све да се државе чланице које су у највећој мјери погођене кризом не би осјећале безнадежно.

Жоао Соареш је, као најбитније узроке кризе, истакао: развој појединих тржишта у "виртуелна тржишта" која немају велику везу с реалним свијетом, проблем "казино-економије" * и *off shore* пословање, нагласивши да би најбоље рјешење за тај проблем било стварање међународног споразума о прекиду *off shore* трансакција.

Предједавајући Представничког дома Парламента Ирске Џон О'Донохју и предједавајући Сената Парламента Ирске Пет Мулан говорили су о економском стању њихове земље у вријеме ове свјетске финансијске кризе, нагласивши да је Ирска била симбол економског успјеха у Европи, а да је постала прва жртва економске кризе на континенту.

Они су истакли да је прије кризе у Ирској стопа незапослености била занемарљива, а сада износи 15%, додавши да су највећи напори те земље тренутно усмјерени на санацију банака кроз различите фазе: од гаранција за полог и докапитализације па до национализације једног броја банака.

Министар финансија Ирске Брајан Ленихен истакао је да је ова криза врло дубока и озбиљна. То је криза банака и цијелог финансијског система и захтијева обнову банкарског система у цијелом свијету.

*Казино економија - економија за повлашћене категорије привредника, с митом и корупцијом, ван дозвољених оквира и на томе створеним монополима и картелима, али и с назадовањем и потпуним запостављањем привредних активности. Извор: публикација Института за истраживање тржишта Београд.

Током сесије о теми "Одговори на финансијску кризу: слободан трговина vs. протекционизам" излагања су имали: Остин Хјуз, директор КБЦ банке из Брисела, Михаил В. Попов, председавајући менаџмента НОВАТЕК компаније из Русије, и проф. Рај Кинсела из Института за европске финансије.

Они су говорили о могућностима превенције кризе на основу искустава из претходних великих финансијских криза, нагласивши да је ово и прилика за далекосежна побољшања и стварање свјетски одрживог финансијског система.

Било је ријечи и о тржишту енергената, те је упућен апел за рационалну потрошњу гаса и нафте због предвиђања скорог исцрпљивања резерви ових енергената.

Закључено је да постоје добри законски прописи за постојећа енергетска тржишта, али да се мора обезбиједити њихова одговарајућа примјена.

Током разматрања питања финансијских прописа и доброг управљања, присутни су дискутовали о ресурсима, приходима и обавезама влада.

Излагања су имали: Андерс Џонсон, генерални секретар ИПУ-а; Јонас Моберг, шеф Међународног секретаријата ЕИТИ; Кјануш Султанов, председавајући Комитета за међународне односе, одбрану и безбједност Сената Парламента Казахстана; Патрик Хонохан, професор међународних финансија и економије, Trinity College Dublin.

Указано је на позитивне напоре које су уложили ЕИТИ (Extractive Industries Transparency Initiative) у побољшање економске основе кроз повећану транспарентност.

Истакнуто је да 3,5 милијарда људи живи у земљама богатим нафтом, гасом и минералима. Уз добро управљање експлоатацијом ових ресурса могуће је остварити велике приходе те подстаћи раст привреде и смањење сиромаштва.

Међутим, ако власти не раде свој посао добро, стручно и одговорно, као крајњи резултат јављају се сиромаштво, корупција и сукоб. Зато је циљ ЕИТИ-ја јачање управљања екстрактивним индустријама кроз побољшану транспарентност и одговорност у том сектору.

На крају овог дијела конференције закључено је да је неопходно радити на борби против потекционизма и обезбиједити проходност путева за робу, радну снагу и новац. Истакнуто је да ово није вријеме за себичност и самосталне покушаје да се ријешу криза у сопственој земљи јер би то био сигуран пут да се пониште сви напори који су до сада уложени на пољу међународног рјешавања свјетске кризе.

Будући да је финансијска и економска криза узроковале и настанак социјалне и хуманитарне кризе у свијету, наредни дио конференције био је посвећен социјалним последицама кризе у свјетлу миграција.

О овој теми говорили су Горан Свилановић, координатор ОЕБС-а за економска питања и активности заштите животне средине, и Сиобах О'Доногхју, директор Центра за права миграната Ирске.

Горан Свилановић нагласио је да у свјетлу последица свјетске финансијске кризе ОЕБС мора бити најозбиљније укључен због могућег утицаја кризе на безбједност у области ОЕБС-а будући да су конфликти током историје често избијали због премјештања становништва из економских разлога.

Многе од земаља са највећим бројем миграната у региону ОЕБС-а најтеже су погођене економском кризом. Тржиште рада је прва област у којој су се видјеле последице, уз масовна отпуштања радника у грађевинској и текстилној индустрији које, традиционално, запошљавају највећи број миграната.

Јасно је да кризно вријеме захтијева већу солидарност земље из које долазе мигранати и земље крајњег одредишта.

Као приоритет, навео је: заштиту права миграната у области рада, животних услова и проналажење мјера за њихову заштиту у случају отпуштања са радних мијеста; мјере за олакшавање протока новца снижавањем цијена трансакције; неопходност заштите миграната од ксенофобије, дискриминације и губитка посла.

Горан Свилановић је закључио да тржиште рада и путеви миграната треба да остану отворени, чиме би се спријечиле илегалне миграције и трговина људима.

Без кохерентне политике, утицај миграција може дестабилизovati тржиште рада, уназадити радне услове и нарушити социјалну једнственост земље која запошљава мигранте.

Међутим, ако је добро вођена, миграција се може посматрати и као дио рјешења проблема садашње кризе, будући да су мигранти дугорочно рјешење за тржиште рада и посједују радне вјештине неопходне за стимулисање опоравка економије.

Извјештај припремила

Јелена Рајаковић
секретар Делегације ПСБиХ у ПСОЕБС-а

- **Напомена: Извјештај одобрио први замјеник предсједавајућег Делегације ПСБиХ у Парламентарној скупштини ОЕБС-а г. Шемсудин Мехмедовић**

Доставити:

- Колегијуму Представничког дома
- Колегијуму Дома народа
- Комисији за спољне послове Представничког дома
- Комисији за спољну и трговинску политику Дома народа
- Члановима Делегације ПСБиХ у ПСОЕБС-у

Копија: Министарство иностраних послова БиХ